

УОС НОМОБО ОНГОСТОЛЛОРО

Ааспыт көлчөнэ дьон ор-
тотугар билэр, билбэт да
эрээри И.Е.Винокуровы
ыттыктаабат, үчүгэй
өттүнэн ахтыбат киһи сэ-
дэх буолуо. Оннообор биһиги,
оболор, улахан дьон кэпсэ-
тэллэриттэн истэн, сурах
хоту кинини убаастыыр, ис
дууһабытынан сүгүрүйдэр
курдук этибит. Ол ылбычча
буолбатах эбит. Улахан
сүдү киһи сабыдыала дьон
нөңцө кыраларга да бэрилин-
нэбэ.

Оччотообу дьон Илья Его-
рович эппит, саңарбыт тыл-
ларын сыыска түһэрбэккэ
уос номоβο оңостон кэпсэтэл-
лэрин истэрибит. Бэйэ
киһитэ, саха, республикабы-
тын салайа олороруттан
чөрэр уонна астынар
быһыылаахтара.

Биһиги университетка
чөрөнэр эрдэхпитинэ, ити
алта уонус сыллар
саңаларын диэки. Нам оройу-
онуттан сылдьар биир киһи
(аатын умнубуппун, кини
кыра собус салайааччы
быһыылааба) кими эрэ
көрсөөрү хоспучугар киирэн
олорон, бачача үһүннүк ол-
бу туһунан сэхэрээһэн баран,
И.Е.Винокуров туһунан биир
сүрдээх интэриэһинэй
түбэлтэни кэпсээбитин
өйбөр тутан хаалбыппын.

Дээ, ол манньк. Ити сыл-
ларга М.К.Аммосов кыһа
Лена Максимовна абатын
дойдугар Намча кэлэ сыл-
дьан оройуон обществен-
ноһун кытта көрсөн
үһүннүк кэпсэппит, үчүс боп-
пуруостарга эппиэттээбит.
Ити көрсүһүүгэ кини И.Е.Ви-
нокуровы улаханньк ытык-
тырыын, убаастырыын
таһынан, “биһигини өлөр
өлүүттэн быһаабыт саа-
май күндү киһибит” диэн ди-
риңник махтанарын
туһунан эппит. Лена Мак-
симовна итиннэ дафатан
Илья Егоровиһи дойдутун бу-
оругар көмлөтөхтөрүн бэлиэ-
тээн олохтоохтору сэмэлээ-
бит.

Илья Егорович обком сек-
ретарынан үлэлиирин сабаҥа
дуу, ол ининнэ дуу, Москваҥа
командировкаҥа бара сылдь-
ан КГБ сотрудниктара ары-
алдьыттаах икки төгүл
Р.И.Цугель-Аммосова кэргэт-
тэрин кэлэн билсибит, ба-
лачча кэм устата бэсисдэ-
лэспит. Остуол нөңцө кэпсэ-
тэ олорон, КГБ дьоно туохха
эрэ аралдьыйан ылбыттары-
нан туһанан, эрдэттэн бэ-
лэмнэммит 25 тыһыынча
солкуобайдаах пакеттары
остуол сабыытын анньгар
уган хаалларбыта үһү. Саа-
май ыксаан олорор ыарахан
кэмнэригэр Илья Егорович
ити биэрбит үптэринэн
өллөнөн тыыннаах хаалбыт-
тарын туһунан Лена Макси-
мовна долгуйан туран кэпсэ-
эбит.

Дээ, доботтоор, обком сек-
ретара бэйэтинэн коруот
өстөөхтөрүнэн ааттаммыт
дьиз кэргэңнэ итинник ыал-
дьыттааһына туһугар хар-
са-хабыра суох хорсун
быһыытын таһынан, бэйэ
дьылбатын толук уурууга
тэңнээх буолбатах дуо?
Итинник сырыы оччолорго
тугунан-ханньыгынан диэ-
лийэн тахсыабын таайар со-

ччо уустуга суох. Ол эрэри,
Илья Егорович киин куорат
КГБ-ларын чулууларын ты-
лыгар киллэрэн, кинилэр
дьон сөбүлэңнэрин ылан икки
төгүл ыалдьыттааһына, ки-
ни дьин-чыхчы күчүстээх логи-
калаабын, үтүө-көнө булгу-
руйбат модун санаалаабын,
кыраба-кыаммакка ис
дууһатынан ыалдьар,
көмөлөһөр бағалаабын уонна
бэйэтэ ис-иһиттэн сүдү са-
лайааччы буоларын кэ-
рэһилишилэр. Ылбычча са-
лайааччы итинник ис-дьинэ
биллибэт түөрэккэй суолга
киирэн быстыа дии сана-
абаппын. Илья Егорович
КГБ-лар сүҥс араас экин-эгэл-
гэ угайылаах, үктэтиилээх
албастарын, ку-
булбаттарын билэрэ буолуо
ээ. Ол эрэн баттаммыты,
а т а б а с т а м м ы т ы
көмүскүүр, кырдьык иһин ох-
суһар баҥа самаа кыйдаба.
Көнө, кырдьыксыт, чизһинэй
салайааччы диэн көр, итин-
ник.

Ийэлээх аҕабын кытта
үчүс сыллар устата дьукаах-
таһан олорбут Илья Назаро-
вич Фомин офонньор И.Е.Ви-
нокуров туһунан арааһы кэп-
сиирэ.

Кини сэбиэскэй былаас
иннинэ аҕай Хотугу Мууста-
ах муораҥа сытар ыраах Ля-
хов арыытыгар сыл устата
Илья Егоровичтыын бииргэ
бултаабыттарын, балык-
таабыттарын туһунан ки-
эн туттар, астынан туран
сэхэргиирэ. Ол кэпсээнтэн
иһиттэххэ, Илья Егорович
чыхчы даҕаны дьоңҥо-сэргээ
ытыктанар үтүө киһи эби-
тэ үһү. “Сэхэнньит, кэпсээн-
ньит бэрдэ, бэрт эйэбэс, сы-
тыары-сымнаҥас майгылаах,
ким баҕарар кытта сатаан
табан кэпсэтэр, биир тылы
булар ураты дьобурдааҥа, ба-
рыбытыттан таһыччы ту-
рар сүбэһиппит этэ”, — ди-
ирэ Фомин кырдыаҥас.

1946 с. И.Е.Винокуров об-
ком бастакы секретарынан
ананаат: “Мантан антах
дьону хоргутан өлөрбөтөх
киһи сөп буолуо этэ”, — диэн
эппитин дьон уос номоβο
оңостон кэпсиирэ.

Кырдьык, ити эппитин
курдук, өлүү-сүтүү тохтоон
тыа сирэ сыһа өрүттэн
атабар туран барбыта,
күчүстээх тутуу-хабыы
мөлтүү быһыытыйбыта.
Үлэ-хамнас сэргэхсийэн, олох-
дьаһах туһсар суолга
үктэммитэ.

Итиннэхэ, биллэн туран,
И . Е . В и н о к у р о в
баһылыктаах республика
саңа салаалатын оруола кы-
рата суох буолуо.

Сэбиэскэй былаас уста-
тыгар республикаҥа араас
таһымнаах экин-эгэлгэ са-
лайааччылар олорон аастах-
тара. Олортон биир саамай
чабылхай талааннаахтара
Илья Егорович Винокуров бу-
олар. Кини олорон ааспыт
олобо, үлэтэ-хамнаһа, бар
дьонугар оңорбут үтүөкэңнэ-
эх өңөтө өтөрүнэн умнуллуо
суоҕа.

Петр СИВЦЕВ.

Уус-Алдан.